

Gabriel Janer Manila

El dia de la Pau

*Rosa d'Or de la Pau de Narració Curta
Certamen Literari de Castellitx*

ALGAIDA, 1970

Col·lecció Binària · Premis Castellitx · PC-1970-N-R-0015-0013

© del text: Gabriel Janer Manila

© de l'edició: Ajuntament d'Algaida, 2013

Coberta, maquetació i disseny de la col·lecció: Bartomeu Salas Mascaró

Coordinació editorial: Bartomeu Salas Mascaró

Ajuntament d'Algaida

C/ del Rei, 6 · 07210 Algaida (Illes Balears)

Tel.: 971 12 50 76 · 971 66 56 79

ajuntament@ajalgaida.net

premiscastellitx@ajalgaida.net

biblioteca@ajalgaida.net

www.ajalgaida.net

Queden totalment prohibides, sense l'autorització per escrit dels titulars del copyright, qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació, total o parcial, d'aquesta obra.

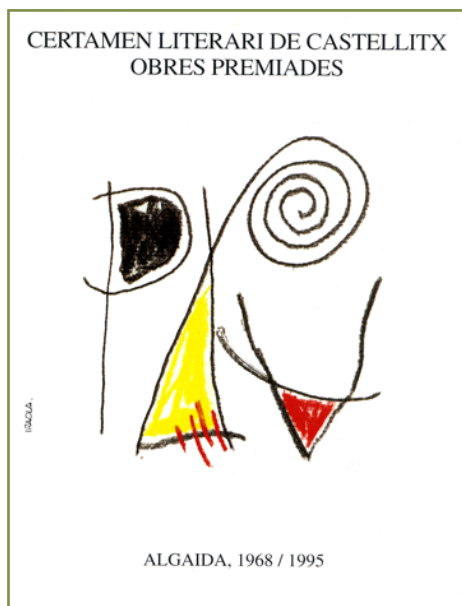
Gabriel Janer Manila

El dia de la Pau

*Rosa d'Or de la Pau de Narració Curta
Certamen Literari de Castellitx*

ALGAIDA, 1970

El Jurat del III Certamen Poètic, que es va celebrar a Algaida l'abril de 1970, va estar format per Francesc de B. Moll Casanovas, president; Josep Ma. Llompart de la Penya, secretari; Àngel R. Fernández González, vocal; Pere Mulet Cerdà, vocal; Josep Amengual Mairata, vocal i Miquel Gayà Sitjar, vocal.

La narració *El dia de la Pau* de Gabriel Janer Manila fou publicada per primera vegada al recull *Certamen Literari de Castellitx. Obres premiades 1968/1995* (Algaida: Ajuntament d'Algaida, 1995).

La il·lustració de la coberta del volum que recull les obres guardonades als Premis Castellitx entre el 1968 i el 1995 és de Paco Iraola.

El dia de la Pau

EL SOL, COM UNA BÒFEGA de sang enmig d'un cel molt net, escampa gerrades de foc sobre el sembrat. Omple d'escata les sordonaies grogues i aguaita d'entre el blat qualche rosella.

La processó és matinera, avui. Romp el silenci de la nit un saluet esvalotat de gent en festa i l'al·lotea crida fins a trencar alè. Quedaren endarrere els brians de dol dels dies sants i tot és un esclator i una disbauxa.

Na Catalina Punxa no n'ha tinguda gens, de son. A les sis s'ha aixecat per aparellar el recapte. A la Pau, les al·lotes conviden els jovencells a dinar i, qui sap, per ventura, un o altre s'enllepoleix.

—És de tu que s'han d'enamorar —li deia sa mare.

—Sí, però hi fa molt una bona coca.

—Vols-te fer trons! En es meu temps no n'hi havia, de gendres mantinguts, i en teníem a raig i roll que ens venien darrere. Ton pare en va aplegar moltes, de serenes, abans d'arrabassar un sí de sa meva boca.

—Per això, ara el teniu tan escalfat —responia na Catalina, sense parar.

Anava i venia com un embullafil. Ensaïmava el motlle per coure la coca, arrebossava llenques, adobava ensalada...

—Cimades per les cames amb un bordall de magraner, vos daria.

—Jesús, mumare! Ell no podeu sofrir res!

—Si ton pare s'aixeca i veu aquesta ensalgada de concert, amollarà un carrerany de flastomies d'aquelles que alcen terreta, que serà un gust.

—Cadascú del que és seu, en pot fer allò que vol. Ses ungles blaves tenc, d'estirar cintes i de fer llotra. Jo vos he entregat sa setmana, què voleu?

—Una panada i prou. Que tant d'arrebossar! Tanmateix, en esser casats han de fer ses llenques més primes ferm i un duro és un duro.

Tot l'any havia fet racó na Catalina. Cada vegada que li pegava mal damunt la ronyonada, o els ulls se li dormien, o no podia treure alè de tant de fer feina, pensava en el dia de la Pau. «M'enduré una coca de canari —es deia, en secret— i bona carn de moltó i... No vaig de panades, ni rubiols... Tothom en té a ca seva i ningú no porta endarrer de tot això... A la Pau, diré que m'ho guardin fins a migdia. Llavors, jugaré damunt s'era amb un vencill, i a sa rata i es moix, i a *yo tenía diez perritos* que mos ho ensenyà sa mestra, quan anava a escola. Es presentaran ells, que aquest dia fa s'efecte que els ha fuit sa por d'arrambar-se a una allota, i mos encaçarem fins a esclatar en suor per tot es cos.

»No en convidaré cap, que no estigui ben segura que no ve pes dinar. Quan serem sols, entre es albons, mos fugirà sa talent. S'entraves-sarà es bocí de passar pena perquè no sabrem gens ni mica de què hem de parlar, i mos mirarem an es ulls molta d'estona i, si ve bé, me rodolarà una llàgrima per sa galta, com una perla, com a ses pel·lícules... i jo li diré: "Què vols?", i ell, que a damunt s'era les s'haurà donades de tan pinxo, estarà empegueït, amb sa cara que li caurà de vergonya».

Rebentava en rialles, només de pensar-hi. Era un riure estrepitós i disforjo, que li vessava per la boca com un doll. Sa mare la sermonejava sempre seguit, però la filla no li feia cas. «Què sap mumare?, i és una dona vella» —es deia—. Llavors, continuava treballant com una espasina.

—Que encara no estàs? Sa processó és a punt de sortir. Ses campanes repiquen i es coets esclaten a davant l'església. Sa plaça és plena de gent.

Na Catalina es donava els darrers retocs a la cara. Era com si un bull de vida li sortís a flor de pell i les galtes, tot l'any una mica cansades, recobraven, ara, l'espina vermella de les il·lusions. Sa mare no acabava de recapitular com una grémola.

—En dus, de fantasies!

—Vos agrad?

—En tornar de la Pau, t'ho diré.

El camí era inacabable. Un boldró d'al·lots jugaven per davant i, amb les corregudes, aixecaven en l'aire un nigulat de pols. Altres, per matar el temps, berenaven i un esbart d'aucells venia, sobre el camí, a menjar-se les miques.

—Ja veuen la Pau!

—Callau! Això no és sa campana de la Pau?

—Som a la Pau!

La coa és llarga i arriba fins a l'arcada romànica del portal. Na Catalina s'ha posat a darrere de tot. Els ciris crepitien. La recatòlica del predicador li entra per una orella i li surt per l'altra. No veu res, ni hi sent. Entra a besar mans i porta un pa al ventre, d'empegueïda. «Jo no Vos deman molt Marededeueta. Em bastaria que fos bon al·lot. Sa gastadissa que he fet heu de mirar. Entre tot, no em basten trescents duros.

»Sa falda, la m'hauria feta més curta, però mumare diu que per entrar a l'església no han de parèixer ballarines. És antiga mumare. Fa un poc, encara m'ha pegat una estirada que, amb un poc més, la'm davalla de tot. I tanmateix, on no n'hi ha, que no n'hi cerquin. Ses espartenyas, de sola d'auto, m'han costat trenta duros i mon pare quasi me volia treure a defora. Sa brusa m'ha sortit barata perquè la m'he cosida jo en hores d'excés. A nit passada, eren més de les dotze i acabava es punt tort... Demanau-me quant vulgueu, Marededeueta, però no em faceu patir...»

Na Catalina porta un feix de nervis. Les hores cauen. Salta el vençill i no en té, de botera. Els seus ulls menuts palpen cada racó, a la recerca. Els jovencells criden i corren i s'encabriten just poltres deslletats. Els al·lots bufen les xeremies i, més enllà, rebenta un globus massa inflat. Tot és un saluet que revolta na Catalina. Les ninetes li

ploren i ella es renega perquè no voldria plorar. No vol plorar, ni adonar-se que està tota sola; més tota sola que mai. Rere una paret, dins un albonar, poteja la coca i les llenques i tot. Voldria fugir. Desaparèixer del mapa. Aclucar els ulls i trobar-se en un país llunyà, molt enfora, on les dones puguin escometre els homes i no hagen d'esperar, mans fentes, que els diguin bon dia. Sa mare és amb les amigues al rotlo de l'era. La música toca de valent.

Els més braus estiren corda. Cada braçada és una petita victòria; hi ha un moment que la terra retenteix sota les petjades espesseïdes i la corda s'escriu. Després del triomf, a remullar la gorja d'aiguardent. Una calabruixada de caramels ripunta el trespol i l'al·lotea aixeca les anques i s'hi aborda. Quatre parelles ballen els boleros enmig d'un polseguer i de dins una caixa misteriosa treuen un cabrit. Na Catalina ha entrat a l'església. Quatre velles passen el rosari. «No la'm pensava, a aquesta. Com se coneix que Vós no n'heu tinguda mai, de festegera. Jo no vos demanava cap cosa dolenta, tampoc. I hauria estat tan bo de fer...! En arribar al poble, el me n'hagués menat pes passeig i hauria fet a posta de passar per davant ca nostra, perquè mumare se n'adonàs, i ses veïnades, i tothom. Ja sé que no som guapa, ni rica; però feinera ho som, i m'agradaria casar-me, tenir fills, tres. Avui, no s'usa passejar una llocada. Mumare em tractarà de blaia, en arribar i per ventura em farà ofertes de bastó. Una bona festa m'heu donada... Tot l'any he premut. N'heu fet de llotra, mai, Vós?»

Na Catalina no gosa anar-se'n. Voldria que la tercera festa de Pasqua tornàs a començar, que la gent cridàs, altra vegada, enmig de la plaça i els coets escardassin les orelles de tothom. Que les campanes repicassin sobre les teulades a esclatacor i el jovent, sempre trapasser i capgrinós, tornàs a prendre el camí de la Pau. «Si res no fos veritat, Marededeueta, un somni feixuc, una mala nit que, en despertar-me, m'adonàs que tot plegat no havia existit i pogué començar, de bell nou, el vostre dia».

Ha sortit fora. Plou. L'era és buida. Al portal, s'ha topat amb la regolfada que cercava cobri. Les avellaneres repleguen la taula amb quatre grapades. Les primeres gotes eren grosses, com a medalles, i la gent s'ha esbandit com un eixam de cabres. La música també ha acabat de tocar...

EL DIA DE LA PAU

A na Catalina no l'espanta la brusca. Camina tota sola, sota l'aigua que s'estén com una cortina. Ja li és igual mullar-se la roba o embrutar-se les espadenyes de trenta duros. Arrecerada en un portal, contempla els cotxes que fugen escapats. L'aigua li ha fos la pintura dels ulls. Cada vegada que aixeca la vista, hi ha manco gent a la Pau.

De sobte, un jove ha vingut al portal. Tremola de fred. La pluja és una mala bèstia. Ambdós s'han topat amb la mirada. Ell ha esqueixat un somriure. Na Catalina ha baixat els ulls i, de sobte, ben enmig de la galta, han comparegut dues vermellors.

